

VOLBY 2013 – PRAHA

zpráva z předvolebního výzkumu veřejného mínění

VOLEBNÍ POTENCIÁL STRAN a VNÍMÁNÍ VYBRANÝCH PROBLÉMŮ

ZÁKLADNÍ METODOLOGICKÉ INFORMACE

ZÁKLADNÍ INFORMACE O VÝZKUMU

Zadavatel výzkumu	ČESKÁ TELEVIZE
Realizátoři výzkumu	MEDIAN s r.o. a STEM/MARK, a.s.
Charakteristika výzkumu	Reprezentativní výzkum populace oprávněných voličů v Praze
Způsob výběru respondentů	Kvótní výběr podle pohlaví, věku, vzdělání a místa bydliště (městských částí Praha 1 – Praha 10).
Reprezentativita	Vzorek je reprezentativní podle kvótních proměnných (viz výše) také podle pracovního statusu a dalších ukazatelů ovlivňující volební chování (dovážení dat).
Doba sběru dat	3. 10. 2013 - 9. 10. 2013
Finální velikost výběrového souboru	1042 respondentů
Způsob sběru dat	Kombinace CAPI (osobní dotazování s využitím notebooků) a CATI (telefonické dotazování na mobilní telefony a pevné linky) v poměru cca 1:1
Chápání výstupů	Výsledky výzkumu je třeba vztahovat k termínu sběru dat a chápat je jako volební potenciál (nikoli model). Nejedná se tedy v žádném případě o prognózu výsledku voleb.

STRUKTURA VZORKU

Pohlaví	Muži: 48 %	Bydliště	Praha 1: 2 %
	Ženy: 52 %		Praha 2: 4 %
Věk	18 – 29 let: 21 %		Praha 3: 6 %
	30 – 44 let: 30 %		Praha 4: 23 %
	45 – 59 let: 22 %		Praha 5: 15 %
	60 a více let: 27 %		Praha 6: 11 %
Vzdělání	ZŠ a SŠ bez maturity: 33 %		Praha 7: 3 %
	SŠ s maturitou: 38 %		Praha 8: 9 %
	VŠ: 29 %		Praha 9: 14 %
			Praha 10: 13 %
		Pracovní status	Zaměstnanec: 47 %
			OSVČ / podnikatel: 14 %
			Nezaměstnaný: 5 %
			Důchodce: 24 %
			Student / v domácnosti / ostatní: 10 %

*Údaje o struktuře po vážení, zaokrouhlené na celá procenta.

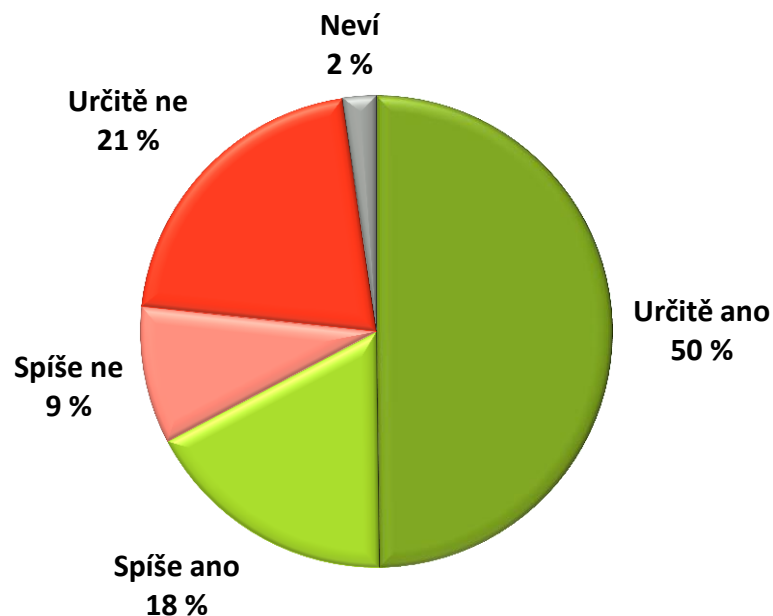
VÝSLEDKY VÝZKUMU

-

VOLEBNÍ OTÁZKY

VOLEBNÍ ÚČAST

Zúčastnil(a) byste se voleb do Poslanecké sněmovny, kdyby se konaly v příštím týdnu?

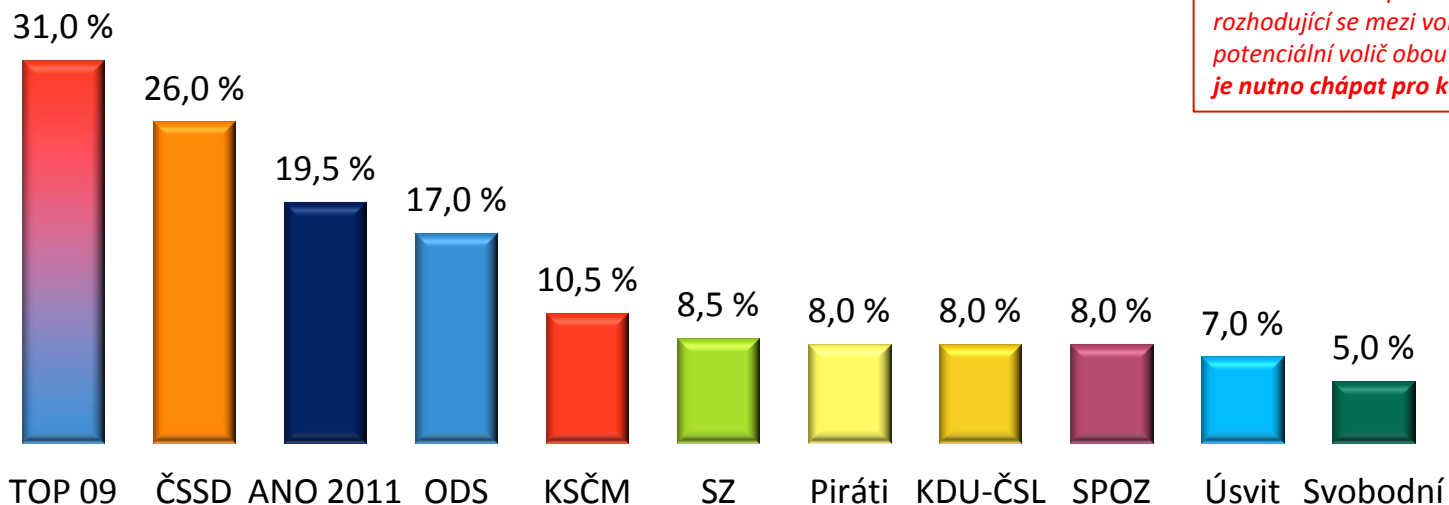

N = 1042

- Svou ochotu zúčastnit se voleb aktuálně deklaruje 68 % Pražanů, jasný úmysl hlasovat jich přitom uvádí plná polovina. Volební účast v hlavním městě tradičně bývá nadprůměrná, v roce 2010 se zde voleb účastnilo 68 % oprávněných voličů. Pokud se deklarace respondentů naplní, lze předpokládat, že v současnosti by účast byla srovnatelná.
- Pevné odhodlání k účasti ve volbách (určitě ano) významně častěji vyjadřují vysokoškolsky vzdělaní, lidé s čistým příjmem vyšším než 30 000 Kč a respondenti, kteří v roce 2010 volili parlamentní strany.

VOLEBNÍ POTENCIÁL

Aktuální VOLEBNÍ POTENCIÁL ukazuje, kolik procent hlasů by strana mohla v daném kraji v současnosti hypoteticky získat, pokud by se k ní přiklonili všichni lidé, kteří její volbu reálně zvažují a nevyklučují účast u voleb

Suma volebních potenciálů není 100 % (člověk rozhodující se mezi volbou např. dvou stran je potenciální volič obou z nich). **Volební potenciál je nutno chápat pro každou stranu odděleně.**

Strany s nižším volebním potenciálem:
Koruna Česká, DSSS, HLAVU VZHŮRU, Strana soukromníků ČR, Suverenita, Změna, Občané 2011, Aktiv nezávislých občanů, NS-LEV 21, www.cibulka.net

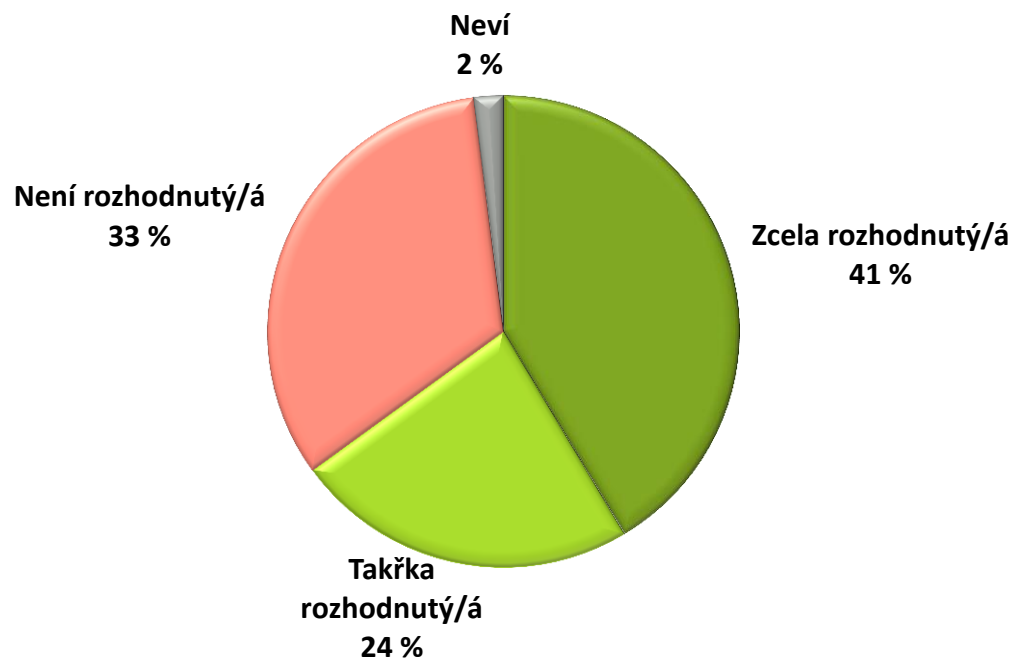
Do dotazování volebních potenciálů vstupují voliči nevyklučující účast (N=823)

*V grafu jsou zobrazeny strany se zjištěným volebním potenciálem min 3 %. Statistická odchylka činí +/- 1,5 % u malých stran až +/- 3,5 % u velkých stran.

- Tradičně pravicověji orientovaná Praha je v současnosti jediným regionem, kde v potenciálu vede jiná strana než ČSSD. Nejsilnější pozici zde drží TOP 09 potenciálně oslovující 31 % voličů, za kterou následují ČSSD, ANO 2011 a ODS. Oproti ostatním regionům má v Praze aktuálně silnou pozici Česká pirátská strana, částečně proto, že u mladé generace 18-29 let došlo k posunu volebních preferencí u nových stran (v roce 2010 TOP09, VV). Praha je specifická i v tom, že mladí voliči se zde tolik neobracejí k Úsvitu. V porovnání s minulými volbami výrazně oslabuje pozice ODS, pro kterou v roce 2010 hlasovalo 25 % Pražanů.
- Volbu TOP 09 častěji zvažují lidé ve věku 30-44 let, respondenti, kteří ještě nejsou o své volbě pevně rozhodnuti a ti, kdo stranu volili i v roce 2010. TOP 09 oslovuje také 42 % bývalých voličů ODS.

PEVNOST ROZHODNUTÍ

Jste zcela rozhodnut(a), že byste v případě své účasti ve volbách do Poslanecké sněmovny v současnosti volil(a) právě tuto stranu?

n = 823 (respondenti nevylučující účast u voleb)

- Zcela rozhodnuto o tom, kterou stranu volit, je v tuto chvíli 41 % z pražských voličů nevylučujících svou účast. Podíl nerozhodnutých je zde výrazně nižší, 33 %. Výsledky naznačují, že, ačkoli preference ještě nejsou zcela ukotveny, Pražané jsou o své volbě o něco pevněji rozhodnuti než obyvatelé ostatních regionů.
- Pevně rozhodnuti jsou častěji lidé starší 60 let, respondenti pevně odhodlaní k volbám přijít a lidé, kteří v roce 2010 hlasovali pro KSČM.

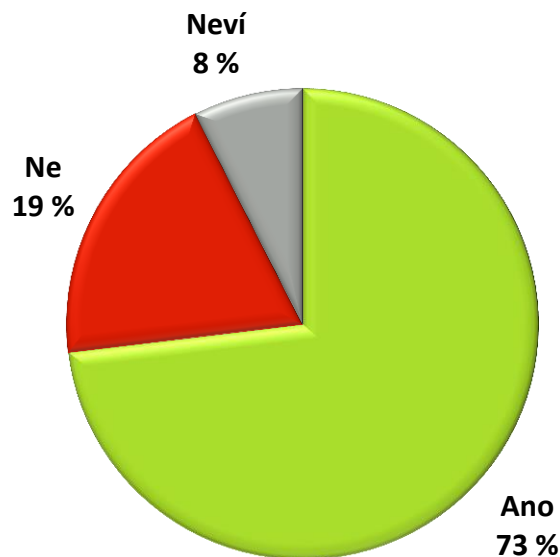
VÝSLEDKY VÝZKUMU

-

TEMATICKÉ OTÁZKY

ZÁKON O STÁTNÍ SLUŽBĚ

Považujete za důležité, aby byl urychleně přijat zákon o státní službě, který by vymezil kompetence, způsob hodnocení či kariérní postup úředníků?

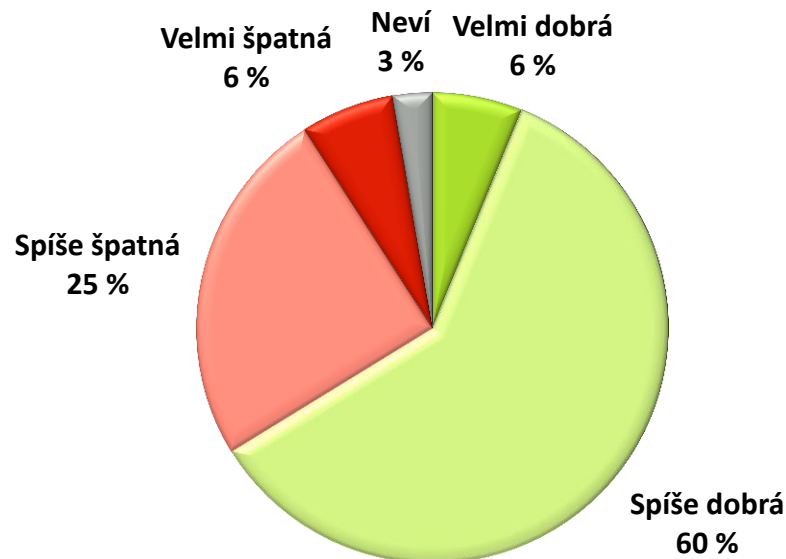

N = 1042

- O potřebě urychleného přijetí zákona o státní službě jsou přesvědčeny téměř tři čtvrtiny Pražanů, pouze necelá pětina uvádí opak.
- Míra přesvědčení o potřebě tohoto zákona roste s věkem a vzděláním respondenta. Zatímco třetina mladých lidí do 29 let a studentů je proti, 80 % lidí nad 45 let souhlasí. S přijetím zákona významně častěji souhlasí respondenti, kteří se určitě chtějí voleb účastnit a lidé zcela rozhodnutí o své volbě. Nesouhlasí naopak respondenti, kteří k volbám určitě nepřijdou a ti, kdo v roce 2010 nehlasovali. Významně méně často s urychleným přijetím zákona o státní službě souhlasí potenciální voliči SPOZ.

ZKUŠENOST S JEDNÁNÍM NA ÚŘADECH

Vaše osobní zkušenost s jednáním na úřadech je obvykle...

N = 1042

- Dvě třetiny oslovených Pražanů mají s jednáním úředníků dobrou zkušenost (6 % velmi dobrou, 60 % spíše dobrou), zbylá třetina špatnou (6 % velmi špatnou, 25 % spíše špatnou).
- Dobrou zkušenost zmiňují významně častěji vysokoškolsky vzdělaní, lidé pevně odhodlaní přijít volit, zcela rozhodnutí o své volbě, respondenti kteří v roce 2010 volili ODS a potenciální voliči ODS a TOP 09. Špatnou zkušenost naopak mají mladí lidé do 29 let, respondenti s nižším stupněm vzdělání, nezaměstnaní, lidé kteří v roce 2010 nehlasovali a ti, kteří letos k volbám určitě nepřijdou.

PŘÍLOHA A – DEFINICE VOLEBNÍHO POTENCIÁLU

DEFINICE VOLEBNÍHO POTENCIÁLU

DEFINICE:

Aktuální **VOLEBNÍ POTENCIÁL** ukazuje, kolik procent hlasů by strana mohla v kraji v současnosti hypoteticky získat, pokud by se k ní přiklonili všichni lidé, kteří její volbu reálně zvažují a nevyklučují účast u voleb.

Do volebního potenciálu STRANY A vstupují pouze respondenti, kteří:

- nevyklučují účast u voleb (OT01) A ZÁROVEŇ:
 - uvedou spontánně danou politickou Stranu A jako hlavní preferovanou (OT02), NEBO:
 - uvedou spontánně jinou politickou stranu jako hlavní preferovanou (OT02), ale řeknou, že si v případě své účasti nejsou zcela jisti jejím výběrem (OT03) a mezi dalšími vážně zvažovanými uvedou STRANU A (OT04 a potvrzení v OT05), NEBO:
 - nevedou spontánně žádnou politickou stranu jako hlavní preferovanou (OT02) a mezi vážně zvažovanými uvedou STRANU A (OT04 a potvrzení v OT05)

DEFINICE VOLEBNÍHO POTENCIÁLU

OTÁZKY POUŽITÉ PŘI KONSTRUKCI VOLEBNÍHO MODELU

OT01. Zúčastnil(a) byste se voleb do Poslanecké sněmovny, kdyby se konaly v příštím týdnu?

- 1) Určitě ano → *na OT02*
- 2) Spíše ano → *na OT02*
- 3) Spíše ne → *na OT02*
- 4) Určitě ne → *přeskakuje na další blok*
- 5) Neví → *na OT02*

OT02. Kterou stranu nebo hnutí byste do Poslanecké sněmovny nejspíše volil(a), kdyby se volby konaly v příštím týdnu? (otevřená otázka)

Pokud respondent uvede kandidující stranu → na OT03

- 97) nevím, zatím nejsem rozhodnut(a) → *na OT04*
- 98) nemohu si vzpomenout na název strany → *na OT04*
- 99) odmítá uvést → *na OT04*
- 999) nevolí / určitě by nešel volit → *přeskakuje na další blok*

OT03. Jste zcela rozhodnut(a), že byste v případě své účasti ve volbách do Poslanecké sněmovny v současnosti volil(a) právě tuto stranu.....?

- 1) Zcela rozhodnutý/á – jinou stranu bych teď nevolil(a) → *přeskakuje na další blok*
- 2) Takřka rozhodnutý/á – ale zvažoval(a) bych i jiné strany / stranu → *na OT04*
- 3) Nejsem rozhodnutý/á – uvedená strana je jen jedna ze zvažovaných → *na OT04*

DEFINICE VOLEBNÍHO POTENCIÁLU

OTÁZKY POUŽITÉ PŘI KONSTRUKCI VOLEBNÍHO MODELU

OT04 (*Znění pro OT02<97*). Uvedl(a) jste, že byste nyní zřejmě volil(a)....., ale nejste si tímto výběrem zcela jistý/á. O jakých dalších stranách vážně uvažujete a je reálná šance, že byste je v současnosti volil(a)?

OT04 (*Znění pro OT02=97,98,99*). Neuvedl(a) jste, jakou stranu byste nyní volil(a). O jakých stranách vážně uvažujete a je reálná šance, že byste je v současnosti volil(a)?

Respondentovi jsou postupně a v náhodném pořadí čteny jednotlivé názvy kandidujících politických subjektů, u každé z nich možnosti odpovědi ANO / NE / NEVÍM, NEZNÁM STRANU

Pokud uvedl(a), že zvažuje volbu více stran:

OT05. Uvedl(a) jste více stran, jejichž volbu byste zvažoval(a). O kterých z těchto stran uvažujete skutečně vážně a mají opravdu reálnou šanci, že byste je v současnosti mohl(a) volit?

Výběr ze seznamu zvažovaných stran seřazených v náhodném pořadí

DEFINICE VOLEBNÍHO POTENCIÁLU

Volební potenciál neobsahuje hypotetické sympatizanty:

Do aktuálního volebního potenciálu strany vstupují jen lidé, kteří potvrdí, že reálně a vážně zvažují volbu dané strany (OT04 a OT05) – tedy skuteční aktuální potenciální voliči (ne všichni lidé, pro které je daná strana přijatelná, hypoteticky volitelná apod.).

Suma volebních potenciálů není 100 %:

Člověk, který vážně zvažuje volbu STRANY A a STRANY B je potenciálním voličem obou z nich. Ukazatel aktuálního volebního potenciálu je tedy nutno chápat pro každou stranu odděleně.

Statistická chyba:

I volební potenciál je tzv. výběrový ukazatel = číslo spočítané z reprezentativního vzorku respondentů, které vztahujeme na celou populaci. I on tedy obsahuje nejistotu v podobě kvantifikovatelné statistické chyby. Ta je však menší než např. u klasických volebních modelů.

Jak je ukazatel konstruován:

Volební potenciál strany A předpokládá, že všichni respondenti vážně zvažující stranu A a nevylučující volební účast, půjdou k volbám a budou stranu A volit. Ukazatel předpokládá, že **všichni ostatní lidé se zachovají nejpravděpodobnějším způsobem avizovaným ve výzkumu**. Vzorec na výpočet aktuálního volebního potenciálu tedy vypadá takto:

$$\text{VOLEBNÍ POTENCIÁL STRANY A} = \frac{\text{POTENCIÁLNÍ VOLIČI STRANY A}}{\text{VŠICHNI RESPONDENTI, KTEŘÍ BY SE ZA DANÉ SITUACE ÚČASTNILI VOLEB*}}$$

**Všichni respondenti avizující účast u voleb (určitě ano + spíše ano) + všichni další potenciální voliči Strany A, kteří nevylučují účast u voleb a strana by je v případě plného využití volebního potenciálu k účasti „přiměla“.*

VOLEBNÍ POTENCIÁL – VÝHODY SELEKČNÍHO KRITÉRIA

Zachovává se logika média jako zprostředkovatele volebních argumentů. Mizí paradox, že kritériem výběru pro debatu, která spolurozhoduje o volebním zisku, je samotný ukazatel odhadu zisku v hypotetických volbách (volební model). Naopak, do debaty se dostávají strany a hnutí, které mají největší šanci (potenciál) uspět právě když budou například přesvědčivě argumentovat v debatách.

Nenutí nerozhodnuté respondenty k výběru jedné strany. Tento výběr často probíhá podle situačních aspektů (aktuální síla kampaně apod.), je ovlivněn metodikou výzkumu (např. spontánní otázka / karty) a může být časově nestálý (týden před debatou by ze dvou zvažovaných stran vybral jinou než den po debatě).

Nediskriminují se malé strany, které často mají potenciál na překročení 5% hranice, ale volební model jejich nejpravděpodobnější aktuální zisk může situovat těsně pod 5% hranici, což může být chybně a předčasně chápáno jako signál malých šancí na vstup do PSP.

Do ukazatele vstupuje více respondentů než v klasickém volebním modelu (i váhající a nejistí voliči), potenciál je tak **zatížen menší statistickou chybou** než volební model.

Nediskriminuje strany, které jsou reálně zvažované, ale nejsou tzv. top-of-mind uváděnou při „donucení“ k jedné odpovědi např. ve spontánní otázce.

Může neutralizovat sociálně desirabilní odpovědi („Styděl bych se říct, že chci asi volit stranu X, ale mezi dvěma reálně zvažovanými ji uvedu.“), které vychylují výzkumy oproti anonymním volbám.

PŘÍLOHA B – INFORMACE O SBĚRU A ZPRACOVÁNÍ DAT

INFORMACE O SBĚRU A ZPRACOVÁNÍ DAT

VÝZKUMNÉ AGENTURY:

Na základě zkušeností z krajských a senátních voleb 2012 bude ČT realizovat výzkumy na úrovni krajů se dvěma renomovanými společnostmi pro výzkum trhu a veřejného mínění.

MEDIAN

STEM/MARK

Hlavním důvodem angažování těchto dvou agentur je:

- možnost využít dvě na sobě nezávislé tazatelské sítě v rámci jednoho výzkumu
- dlouhodobé zkušenosti s výzkumy podobného typu a předchozí dlouhodobá spolupráce s ČT
- obě agentury mají zkušenost s metodikou CAPI i CATI i s děleným sběrem dat prováděným paralelně dvěma společnostmi
- členství ve sdružení SIMAR, které zaručuje kvalitu a nejvyšší odborné standardy v oblasti výzkumu trhu
- ani jedna z agentur není spojena s politickými subjekty a stranami
- obě společnosti poskytují výrazně nadstandardní kontrolu provedených rozhovorů, disponují dostatečně širokou a strukturovanou sítí zkušených tazatelů a jsou schopny zajistit extenzivní dohled nad jejich prací

INFORMACE O SBĚRU A ZPRACOVÁNÍ DAT

VZOREK

V každém kraji bude dotazován reprezentativní vzorek dospělé populace, a to minimálně **1 000 respondentů** (každá agentura bude realizovat min. 500 rozhovorů). Kvótní výběr podle pohlaví, věku, vzdělání, velikosti místa bydliště a okresu v příslušném kraji.

DOTAZNÍK

Délka 6-10 minut, bude obsahovat základní demografické otázky, otázky pro konstrukci volebního potenciálu a ad hoc otázky pro zjištění postojů k regionálním a krajově specifickým otázkám.

METODA SBĚRU DAT

Data budou sbírána kombinací metod osobního dotazování **CAPI** (Computer-Assisted-Personal-Interview) a telefonického dotazování **CATI** (Computer-Assisted-Telephone-Interview), a to **v poměru 1:1**. Každá z agentur bude realizovat min. 250 rozhovorů CAPI a 250 rozhovorů CATI. Ke kombinaci metod sběru dat ČT přistoupila na základě zkušeností z posledních voleb a také na základě doporučení sdružení SIMAR.

KONTROLA DAT

Zvolené metodika umožňuje zpětnou kontrolu **téměř 100 %** provedených rozhovorů, a to ve formě přímého náslechu prováděného rozhovoru (CATI) či poslechu audionahrávky (CATI a CAPI).

POSTUPY ZAJIŠŤUJÍCÍ KVALITU SBĚRU DAT

Kontroly rozhovorů	Všechny rozhovory (v metodách CAPI i CATI) jsou nahrávány. Náslechy a kontrola nahrávek odhalí případná pochybení tazatele. Rozhovory, které neprojdou kontrolami, jsou vyřazovány.
Eliminování vlivu tazatelů	Jeden CAPI tazatel může v kraji sebrat maximálně 15 rozhovorů – podílí se tedy maximálně na 1,5 % celkového vzorku. Vliv jednotlivého tazatele na výsledky je tedy minimální. Tazatel nesmí sbírat ve vlastní obci, pokud tato obec má do 1 999 obyvatel a je tak velká šance, že jej zná většina potenciálních respondentů v dotazovaném území.
Rozložení sběru do většího území	Paralelní osobní a telefonický sběr dat dvěma agenturami umožňuje v rámci kraje zasáhnout výrazně větší a různorodější území. V rámci jednoho kraje tak pocházejí rozhovory z 80 – 130 obcí a měst (dle regionální struktury kraje).
Zasažení větší části populace	Kombinace více metod sběru (CAPI, CATI) zvyšuje zasažitelnost různých částí populace. Trochu jiní lidé jsou dostupní a ochotní odpovídat telefonicky a jiní naopak osobně. Telefonický výzkum probíhá ze 70 % na mobilní telefony a ze 30 % na pevné linky, aby nedocházelo k vychýlení výzkumu nerovnoměrností penetrace moderních technologií.
Eliminování vlivu specifických obcí	V obci do 1 999 obyvatel není sbíráno více než 10 rozhovorů, aby se obecně snížil vliv možného výběru specificky malé obce na celkové výsledky. Z výběru oblastí pro CAPI sběr jsou vyřazeny volebně zcela extrémní obce (extrémní nadhodnocení či podhodnocení některé strany ve volbách 2010 vzhledem k referenční oblasti kraj x VMB), aby se omezil jejich vliv na celková data.
Sběr dat v delším období	Sběr dat v kraji není bleskový (během 1-2 dnů), ale zasahuje delší období. Tím se vyrovnává zastižitelnost různých typů lidí, která je jinak omezena sběrem v omezené časové době.
Důkladná reprezentivita	Při kontrolách reprezentativity nejsou zohledňovány jen základní sociodemografické znaky (pohlaví, věk, vzdělání, okres, velikost obce), ale i další znaky související úzce s volebními preferencemi (pracovní status respondenta, minulé volební chování).